

McDonald's wil weten waarom u frietbakjes op straat gooit, terwijl er gewoon afvalbakken staan

(1) Hamburgerketen McDonald's wil af van zwerfafval. Per 2022 moet álle verpakkingsmateriaal van de 250 restaurants in Nederland ook weer worden ingezameld. Megaklus. Hoe? De firma wil schone klanten gaan belonen en vraagt psychologen om advies.

(2) Waarom gooit iemand fastfoodafval uit het autoraampje? Waarom laat iemand frietdoosjes en mayonaisebakjes op straat vallen, terwijl overal afvalbakken staan? McDonald's wil de diepere drijfveren van de veroorzakers van zwerfafval doorgronden.

(3) Floor Uitterhoeve, duurzaamheidsmanager bij McDonald's Nederland, heeft onlangs Dirk Groot, overtuigd criticus van fastfoodketens als het om zwerfvuil gaat, naar negen vestigingen van McDonald's gestuurd. 's Lands best gedocumenteerde afvalraper – hij registreert werkelijk alles – moest nagaan waar bij de fastfoodrestaurants de 'hotspots' zijn, de plekken waar de meeste troep ligt. "Daar hebben we van geleerd", zegt Uitterhoeve.

(4) Uitterhoeve ziet kansen in samenwerking met andere bedrijven en met overheden, vooral gemeenten. "We willen effectiever zwerfafval in een ruimere omgeving opruimen. We doen al veel. Om de paar uur gaat bij iedere McDonald's iemand naar buiten om de omgeving op te ruimen. Bij sommige restaurants rijden we met bakfietsen rond om in de ruime omgeving zwerfafval op te pikken."

(5) In de hele afvalketen van McDonald's is zwerfafval een van de meest hardnekkige en meest zichtbare vormen van afval. Troep rond je restaurant kun je nog opruimen en je kunt zorgen voor voldoende afvalbakken. Je kunt zelfs afspraken maken dat je gemeentelijke afvalbakken in de omgeving van restaurants periodiek leegt. Maar wat doe je tegen verpakkingen die onderweg uit een autoraam worden gekieperd en in wegbermen, bij afritten, op parkeerplaatsen, in plantsoenen belanden?

(6) Uitterhoeve: "Heel veel mensen vinden het vervelend dat er zo veel zwerfafval op straat ligt. Ik denk dat wij dat nóg vervelender vinden dan ieder ander, omdat óns merk op straat ligt. Daar willen we echt vanaf."

(7) Klinkt goed. Van de top 20 aan merken die '@Zwerfinator' Dirk Groot in de voorbije jaren aantrof in het zwerfafval staat McDonald's ruim bovenaan. Groot raapte voor onderzoeken in opdracht van gemeenten en bedrijven 151.518 stuks afval. Van de hoeveelheid verpakkingen waarvan het merk herkenbaar was (45.050 stuks) was ruim 12 procent (5485 stuks) afkomstig van McDonald's, gevolgd door Red Bull, Antaflu (plastic snoepwikkels), Heineken en Marlboro.

(8) Een score van 12 procent voor een keten van 250 restaurants is niet iets om blij van te worden. Al moet ook worden aangetekend dat

McDonald's wekelijks 3,2 miljoen gasten bedient.

(9) Het zijn vooral plastic sausbakjes, plastic deksels van drinkbekers, plastic rietjes en kartonnen bekers en doosjes met het M-logo die Groot in het zwerfafval aantreft. Chef duurzaamheid Floor Uitterhoeve van de hamburgerketen vindt dat het roer verder om moet.

(10) "Er wordt bij McDonald's al veel gedaan aan terugdringen van verpakkingen, aan scheiding en recycling van afval, maar er moet een stevig tandje bij", zegt ze. Sinds kort wordt het prullenbakafval van de restaurants bij een verwerker nagescheiden: kunststof en papiervezels worden uit het restafval gehaald om er nieuwe producten van te maken, bijvoorbeeld isolatiemateriaal dat kan worden gebruikt bij de bouw van nieuwe hamburgerrestaurants. Sinds vorig jaar wordt alle koffiedik – 400 ton per jaar – verwerkt tot bio-energie.

(11) Maar er moet meer gebeuren. Volgens Uitterhoeve wordt 92 procent van de verpakkingen die gasten meekrijgen al ingezameld. De rest, bijna 8 procent, wordt ergens anders weggegooid: deels thuis of elders in andere openbare afvalbakken, of als zwerfafval op straat en in openbaar groen. McDonald's zoekt naar oplossingen om ook dat restant uit het milieu te houden. "Die opdracht is best ingewikkeld omdat de situatie bij elk restaurant weer anders is. We zitten in gebieden met scholen, in uitgaanscentra en langs wegen, waar we vooral met automobilisten te maken hebben. Overal zijn andere problemen."

(12) Daarom vroeg ze zwerfvuilraper Groot om advies. Maar niet alleen hem, ze vroeg gedragspsychologen te achterhalen wat de drijfveren zijn van klanten om hun afval te dumpen. De hamburgerketen zoekt naar trucs om veroorzakers van zwerfafval van hun gedrag af te brengen.

(13) "We weten dat mensen makkelijker wat weggooien als ze zich onbespied wanen. Misschien moeten we spiegels gaan ophangen bij onze McDrives, zodat mensen zichzelf zien in de auto. Van de 250 McDonald's-vestigingen in Nederland hebben er 171 een McDrive. Verder denken we na over het vergroten van de verbinding van mensen met hun omgeving. We willen uitzoeken of we routes waar meer dan gemiddeld zwerfafval ligt, kunnen laten adopteren door scholen of sportclubs, om samen met ons de boel schoon te houden. We gaan experimenteren met teksten op de zakken waarin we de bestellingen doen: 'Dit is ook je afvalzak'. We willen borden plaatsen bij de balies om aan onze gasten te vragen afval niet in de natuur te gooien. Misschien moeten we autoafvalbakjes gaan weggeven. Misschien zullen we prullenbakken, die nu vaak onopvallend groen of grijs zijn, zichtbaarder moeten maken. Misschien gaan we verlichting plaatsen bij sommige afvalbakken. Dat soort dingen."

(14) Ook wordt er nagedacht over het belonen van klanten die de troep netjes in prullenbakken gooien. Die krijgen iets. Wat die beloning is, wil Uitterhoeve nog niet zeggen, de plannen zijn nog niet rond.

naar een artikel van Joop Bouma, Trouw, 4 oktober 2019

De teksten die voor dit examen gebruikt zijn, zijn bewerkt om ze geschikt te maken voor het examen. Dit is gebeurd met respect voor de opvattingen van de auteur(s). Wie kennis wil nemen van de oorspronkelijke tekst(en), raadplege de vermelde bronnen.

Het College voor Toetsen en Examens is verantwoordelijk voor vorm en inhoud van dit examen.

Tekst 4 McDonald's wil weten waarom u frietbakjes op straat gooit, terwijl er gewoon afvalbakken staan

---

- 1p 23 In de alinea's 1 en 2 worden voor de tekst belangrijke vragen gesteld. Hoe wordt de tekst verder ingeleid in de alinea's 1 en 2?
- A door de mening van de schrijver over het onderwerp van de tekst te geven
  - B door een samenvatting van de tekst te geven
  - C door een voorbeeld bij het onderwerp van de tekst uit te werken
  - D door het centrale probleem van de tekst te benoemen
- 1p 24 In alinea 3 staat: "Daar hebben we van geleerd" (regels 28-29)
→ Wat heeft McDonald's precies geleerd? Noteer je antwoord in maximaal 15 woorden in de uitwerkbijlage.
- 1p 25 In alinea 4 staan de volgende twee zinnen: "We doen al veel. Om de paar uur gaat bij iedere McDonald's iemand naar buiten om de omgeving op te ruimen." (regels 34-37)
Wat is het verband tussen deze twee zinnen?
- A algemene uitspraak - voorbeeld
  - B oorzaak - gevolg
  - C opsomming
  - D tegenstelling
- 1p 26 Welk deelonderwerp hebben de alinea's 7, 8 en 9?
- A door Groot geraapt zwerfafval
  - B onderzoek naar zwerfafval
  - C soorten zwerfafval
  - D zwerfafval van McDonald's
- 1p 27 In alinea 9 staat "dat het roer verder om moet." (regels 89-90)
→ Citeer het zinsgedeelte uit alinea 10 waarin ongeveer hetzelfde staat.
- 1p 28 Waarom is het volgens alinea 11 "best ingewikkeld" (regel 118) om het restant van het afval uit het milieu te houden?
- A omdat autobestuurders niet meewerken aan het opruimen
  - B omdat een deel van het afval op onbereikbare plaatsen wordt gegooid
  - C omdat het probleem van zwerfafval van McDonald's te groot is
  - D omdat iedere omgeving van een McDonald's-vestiging anders is

- 1p **29** In alinea 2 worden twee vragen gesteld:
- 1 Waarom gooit iemand fastfoodafval uit het autoraampje?
  - 2 Waarom laat iemand frietdoosjes en mayonaisebakjes op straat vallen, terwijl overal afvalbakken staan?
- Citeer het zinsgedeelte uit alinea 12 waarin deze vragen worden samengevat.
- 1p **30** Wat is het verband tussen alinea 12 en 13?
- A Alinea 12 en 13 vormen een tegenstelling.
  - B Alinea 12 en 13 vormen samen een opsomming.
  - C Alinea 13 geeft een verklaring voor het gestelde in alinea 12.
  - D Alinea 13 is een uitwerking van de informatie in alinea 12.
- 1p **31** Waar gaan de alinea's 12, 13 en 14 vooral over?
- A over het belangrijkste advies van zwerfvuilraper Dirk Groot
  - B over ideeën voor beloning van mensen die hun afval opruimen
  - C over manieren om mensen te stimuleren hun afval op te ruimen
  - D over verschillende drijfveren van mensen die afval dumpen
- 1p **32** In alinea 1 staat: "De firma wil schone klanten gaan belonen" (regels 6-7)
- Wordt in het slot van de tekst duidelijk hoe McDonald's deze klanten concreet gaat belonen? Noteer 'ja' of 'nee' in de uitwerkbijlage en licht je antwoord toe.
- 1p **33** Wat is het belangrijkste doel van deze tekst?
- De tekst is vooral bedoeld om de lezer te
- A informeren over de hoeveelheid zwerfafval van McDonald's.
  - B informeren over de manier waarop McDonald's omgaat met afval.
  - C overtuigen dat McDonald's zijn best doet om afval te recyclen.
  - D overtuigen om afval van McDonald's zelf netjes op te ruimen.
- 1p **34** Welke zin vat deze tekst het best samen?
- A McDonald's vraagt afvalraper Dirk Groot om advies.
  - B McDonald's wil klanten helpen bij het scheiden van hun afval.
  - C McDonald's is van plan klanten die afval opruimen te gaan belonen.
  - D McDonald's doet onderzoek om van zwerfafval af te komen.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.